

OBSERVATORI DE GRADUATS DE LA UAB.

ANÀLISI DEL GRUP DE DISCUSSIÓ DE LES TITULACIONS DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

Participants en el grup de discussió:

J. Pedro Cladera. Traductor despatx d'advocats Cuatrecases
Josep Peñarroja. President de l'associació de traductors i intèrprets jurats

Joan Fontcuberta. Degà de la Facultat de Traducció i Interpretació
Josep M. Jaumà. Departament de Filologia
Sean Golden. Facultat de Traducció i Interpretació

Pere Miró. President del Consell Social
Maria Lluïsa Hernanz. Vicerectora d'Ordenació Acadèmica i Qualitat
universitària

Conductor del grup de discussió: Josep Maria Masjuan. Observatori de
graduats de la UAB
Seguiment del grup: Jesús Vivas. Observatori de graduats.

SITUACIÓ I PERSPECTIVES DEL MERCAT LABORAL I DE LA INSERCIÓ PROFESSIONAL.

Es tracta d'un treball de discussió centrat en les dades aportades per l'Observatori de graduats de la UAB; aquestes dades són un resum de l'enquesta als titulats de Traducció i Interpretació que van acabar els seus estudis a la nostra universitat el curs 1994-1995.

El període d'inserció analitzat, entre els anys 1995 i 1999 ve marcat per un creixement de l'ocupació en les activitats econòmiques catalanes, en paral·lel a un creixement del nombre d'inscrits i de titulats en les universitats catalanes.

Pel que fa a les titulacions de Traducció i Interpretació, podem resumir els seu procés d'inserció amb les següents dades:

Una mitjana molt curta de temps d'accés a la primera feina un cop acabada la titulació: 1,8 mesos¹

Un 4,9% d'aturats al moment de l'entrevista (primavera del 2000)

El 10% dels entrevistats treballen a l'actualitat per compte propi

Més de la meitat, 54%, treballen en ocupacions que hem classificat com a específiques de la titulació

Per la feina que realitzen a l'actualitat, reben uns ingressos de 181.000 pts. de mitjana.

A l'actualitat estan desenvolupant un ventall molt ampli de feines: en l'àrea de la traducció, en l'àrea de la docència, en l'àrea de l'administració, etc.

Titulats molt versàtils en un mercat laboral molt desregulat.

Potser la pròpia composició dels assistents externs, només dues persones i ambdues dedicades professionalment a l'àrea de la traducció i de la interpretació, orienten els primers moments del debat. S'extreu a partir de les seves intervencions que entenen les sortides professionals dels titulats en Traducció i interpretació cap a un àmbit més aviat restringits de feines molt lligades a activitats estrictament de traductors.

Aquesta idea es posa de manifest molt gràficament en la perplexitat que mostra un dels representants externs:

"Em sobta molt que només hi hagi un 10% de treball per compte propi; nosaltres el que trobem és que pràcticament tothom que coneixem, que s'obre camí en el món de la traducció professional, treballa per compte propi"

Segons el punt de vista d'aquest professional de la traducció, són molt poques les empreses que tenen traductors en plantilla. La tendència és la contractació de serveis de professional independents, tendència que s'ha accentuat a partir

---

¹ Accés a la primera feina mesurat com el nombre de mesos que els titulats han trigat en trobar una feina un cop han acabat els seus estudis.

del ventall de contactes que permeten les xarxes de comunicacions i les possibilitats de trobar un traductor que treballa, per exemple, des de Pequín.

Aquesta forma d'abordar la professionalització dels titulats implica opinions com aquesta: "Potser l'èxit no és aconseguir contractes estables, si no paràmetres diferents", manifestada pel mateix participant.

Ara bé, la sortida professional com a traductor independent, no és l'única possible pels titulats de traducció i interpretació.

Segons unes dades que comenta un membre de la facultat, a l'any 1986 es va fer un estudi sobre els ex alumnes, amb el següent resultat: un terç treballaven en camps relacionats amb la traducció, un terç en un camp relacionat amb llengües i un terç en l'administració i gestió d'empreses. Per tant es dibuixava un panorama molt semblant al de l'actualitat, reflectit en les dades que ofereix l'Observatori de graduats.

"Hem de tenir en compte que la gent que entra a la facultat no sempre té la intenció de ser traductor... Cada cop hi ha més gent fent pràctiques en empreses; i això és molt important, ja que els alumnes descobreixen noves coses", senyala un membre de la facultat.

El mercat de la traducció és un mercat no regulat, on tothom hi té accés.

"El pobre alumne es troba en 'can 60'... El tema dels autònoms, és un sector problemàtic; és una professió no regulada i l'alumne graduat un cop surt al mercat s'ha d'enfrontar a qualsevol persona, a qualsevol carrera que pot fer exactament la mateixa feina que ell"

D'aquesta manera, un participant extern situa un dels problemes més greus per aquells que es volen dedicar a la professió de traductors: la competència ferotge, la competència, fins i tot, amb nous productes de software de traducció, etc.

D'altra banda, el dedicar-se a la professió liberal exigeix noves competències que no formen part dels plans d'estudis de les facultats. Calen uns requeriments de l'àrea de l'administració d'empreses, del marketing, etc.

"S'hauria d'impartir una assignatura on l'alumne aprengué què és ser autònom, com fer una factura, conèixer una mica d'aquest món pràctic. I que això no és un xerrada d'un dia: és una assignatura de món pràctic"

El món de la traducció simultània no és un mercat transparent ni regulat.

Un altre camp de sortides laborals, apunta un participant extern, està en la traducció simultània. Barcelona es configura com a ciutat acollidora de reunions internacionals, fires, congressos, reunions d'empreses, etc. que demanen professionals preparats per a la traducció simultània i la interpretació.

Ara bé, la situació pel que fa a la traducció simultània no és tan favorable com apunta el primer participant extern.

“Un estudiant, encara que sigui molt bo, no hi entra [en la traducció simultània]; per molt que formeu en aquest sector, existeixen unes xarxes estranyes”

Opinió a la que s'afegeix un membre de la facultat:

“L'accés a aquesta feina està molt acotat pel mateix gremi de professionals. Fins al punt que nosaltres, els acadèmics, vam decidir no entrar en la formació d'alumnes que després estan sotmesos a d'altres consideracions”

Abundant en aquesta direcció, un membre intern opina:

“No té sentit a Espanya tenir tantes facultats de traducció, perquè no hi ha feina en el món que nosaltres entenem com a traducció i interpretació. Aquí hi ha una enganyifa social important”

Contra aquesta contundència, el punt de vista d'un participant extern: “Una bona qualificació assegura una feina”, opinió expressada en diverses ocasions orientant el seu discurs cap a l'excel·lència, centrada en la necessitat de formar alumnes altament competitius per moure's en un mercat desregulat i poc transparent.

L'orientació de la facultat. Canvis en els perfils de sortida.

Per part dels membres de la facultat existeix una oposició a la definició d'un perfil massa decantat cap a la professió de traductor. D'aquesta manera descriu un membre intern el perfil de sortida dels titulats:

“Els nostres alumnes surten preparats en la llengua utilitària, tan oral com escrita; poden traduir, poden escriure i tenen la llengua de comunicació; poden fer classes de llengua sense saber coses d'aquesta llengua. Els filòlegs coneixen la llengua, els intèrprets es comuniquen amb aquesta llengua”.

Segons els responsables de la titulació, ens troben, doncs, amb un perfil de titulat molt polivalent en la utilització de les llengües:

“No és sorprenent que els nostres titulats s'obrin pas en el món de la gestió i administració d'empreses. És sorprenent que els nostres alumnes no trobin feina, perquè han après dues llengües estrangeres aplicades, tenen les dues llengües d'aquí, tenen documentació, tenen informàtica...”

Preocupa als responsables de la titulació la formació a oferir a l'important nombre de titulats que treballen en feines no directament de traducció o d'interpretació.

“Molts alumnes fan la carrera d'interpretació i traducció per manca d'una carrera de llengües estrangeres aplicades”, aquesta és l'opinió expressada per diverses persones de la titulació.

En el nostre entorn, Anglaterra, França, Holanda, Alemanya han dividit les clàssiques carreres de filologia en dues branques: filologia com a tal i llengües estrangeres aplicades.

L'especialització. Dins de la carrera, o en cursos de postgrau.

No n'hi ha prou amb tenir un títol, cal diferenciar-se per accedir al mercat de forma avantatjosa.

Un participant extern opina:

“La universitat ha de formar bons professionals, i l'especialització és una condició sine qua non”.

“El futur ve per aquí. Qui vol buscar feina s'ha de distingir dels demés”, afegeix un altre participant extern. Cal buscar la diferència especialitzant-se en llengües minoritàries: portuguès, holandès, japonès...

Els responsables de la titulació ja hi estan d'acord amb l'especialització; el debat està en quan cal començar l'especialització i en quina direcció cal especialitzar.

“La idea bàsica del nou pla d'estudis és fer quatre anys, però amb un primer cicle de formació general aprofundida, un segon cicle de preparació d'especialitats, per desembocar en un tercer cicle de programes de mestratge”

“L'alumne no pot sortir pensant que només farà un tipus de traducció; encara no sap cap a on s'especialitzarà. Nosaltres l'hem de preparar perquè sigui capaç de fer front a qualsevol petició, i després s'anirà especialitzant. Els mestratges serviran pels alumnes que hauran acabat, començaran a treballar i després vindran per cobrir possibles deficiències”

Aquestes dues citacions d'un membre de la facultat situen els canvis que es preveuen en l'orientació dels nous plans d'estudi.

Sembla que existeix un desacord entre els participants de fora i els de dins sobre els continguts de l'especialització. Per part dels professionals externs es reclama una formació més orientada a la resolució de la situació actual: traductors especialitzats en l'àrea jurídica, de la tecnologia, etc., o especialistes en llengües properes: portuguès, italià. La tasca de la universitat és atendre les necessitats actuals, senyala un participant extern.

Per part dels representants de la titulació, les intervencions van en la línia de:

“Tothom ha de saber francès i anglès; a partir d'aquí ve l'especialització: o bé per dominar un camp específic: el jurídic, el tecnològic..., o bé per ampliar l'oferta d'idiomes. Aquesta és la nostra competitivitat”
“Ens hem de fer un plantejament estratègic, tenint en compte les tendències del comerç mundial”

Tot això sense perdre de vista els requeriments que s'exigeixen als actuals professionals: cal fer marketing, és bàsic saber-se vendre, fer currículums.